

ด่วนที่สุด

ที่ นร ๐๕๐๔/๓๕๖

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

รับที่ 14155

วันที่ 2 พย 55

เวลา 08.28

☒ ก่อนประชุม

☐ หลังประชุม

☐ เฉพาะผู้ประชุม

☐ ไม่แนกให้ประชุม

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

๑ ถนนพระอาทิตย์ เขตพระนคร

กรุงเทพฯ ๑๐๒๐๐

๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๕

เรื่อง การดำเนินโครงการนำร่องระบบการรับรองถิ่นกำเนิดสินค้าด้วยตนเองของอาเซียน

ความเห็นประกอบเรื่องเมื่อ ที่.....
วันที่.....

เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

อ้างถึง หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๕๐๓/ว(ล) ๒๙๒๗๗

ลงวันที่ ๒๖ ตุลาคม ๒๕๕๕

จัดเข้าวาระ..... 2 พ ย 2555

ตามหนังสือที่อ้างถึง สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีขอให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาให้ความเห็นในส่วนที่เกี่ยวข้องเพื่อประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรี กรณีการดำเนินโครงการนำร่องระบบการรับรองถิ่นกำเนิดสินค้าด้วยตนเองของอาเซียน ที่กระทรวงพาณิชย์เสนอ โดยสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีประมาณการว่าจะนำเสนอเรื่องดังกล่าวต่อคณะรัฐมนตรีในวันที่ ๓๐ ตุลาคม ๒๕๕๕ และต่อมา ได้มีการเลื่อนการประชุมคณะรัฐมนตรีออกไป ความละเอียดทราบแล้ว นั้น

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้พิจารณาการดำเนินโครงการนำร่องระบบการรับรองถิ่นกำเนิดสินค้าด้วยตนเองของอาเซียน รวม ๒ โครงการ ได้แก่ โครงการนำร่องที่หนึ่งระหว่างประเทศบรูไนดารุสซาลาม มาเลเซีย และสาธารณรัฐสิงคโปร์ และโครงการนำร่องที่สองระหว่างสาธารณรัฐอินโดนีเซีย สปป. ลาว และสาธารณรัฐฟิลิปปินส์ ประกอบกับมาตรา ๑๙๐ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พุทธศักราช ๒๕๕๔ และหลักเกณฑ์การพิจารณาความหมายและองค์ประกอบของคำว่าหนังสือสัญญาตามคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ ที่ ๖-๗/๒๕๕๑ แล้วมีความเห็นดังนี้

(๑) กรณีการขอขยายระยะเวลาโครงการนำร่องระบบการรับรองถิ่นกำเนิดสินค้าด้วยตนเองของอาเซียน (โครงการนำร่องที่หนึ่ง)

โครงการนำร่องระบบการรับรองถิ่นกำเนิดสินค้าด้วยตนเองของอาเซียน (โครงการนำร่องที่หนึ่ง) เป็นไปตามบันทึกความเข้าใจระหว่างรัฐบาลของภาคีสมาชิกอาเซียนที่เข้าร่วมโครงการนำร่องสำหรับการดำเนินการระบบการรับรองถิ่นกำเนิดสินค้าด้วยตนเองของภูมิภาค (Memorandum of Understanding between the Governments of the Participating Member States of the Association of South-East Asian Nations (ASEAN) on the Pilot Project for the Implementation of a Regional Self-Certification System) ซึ่งจัดทำขึ้นระหว่างประเทศบรูไนดารุสซาลาม มาเลเซีย และสาธารณรัฐสิงคโปร์ โดยประเทศไทยได้เข้าร่วม

โครงการดังกล่าวในภายหลังโดยการให้สัตยาบันเมื่อวันที่ ๒๘ ตุลาคม ๒๕๕๔ ซึ่งรัฐสภาได้ให้ความเห็นชอบแล้วเมื่อวันที่ ๑๙ เมษายน ๒๕๕๕

โดยที่ข้อ ๘ ของบันทึกความเข้าใจฯ กำหนดให้ประเทศภาคีทั้งหมดสามารถตกลงขยายระยะเวลาบันทึกความเข้าใจฯ ได้ (This MOU may be extended beyond its period of validity, as stipulated in paragraph 4 of this Article, with the agreement of all Participating Member States.) ดังนั้น การขยายระยะเวลบันทึกความเข้าใจฯ เพื่อดำเนินโครงการนำร่องที่หนึ่งจึงเป็นการดำเนินการภายใต้ข้อบทดังกล่าว และไม่ถือเป็นการทำหนังสือสัญญาขึ้นใหม่ และไม่มีประเด็นที่จะต้องพิจารณาการเป็นหนังสือสัญญาตามมาตรา ๑๙๐ ของรัฐธรรมนูญฯ

อนึ่ง ประเทศไทยได้เคยตกลงให้ขยายระยะเวลาบันทึกความเข้าใจฯ เพื่อดำเนินโครงการนำร่องดังกล่าวออกไปเป็นเวลา ๑ ปี จนถึงวันที่ ๓๑ ตุลาคม ๒๕๕๕ ซึ่งเป็นไปตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๑๘ ตุลาคม ๒๕๕๔ และในครั้งนี้จะเป็นการขยายระยะเวลาโครงการออกไปอีกครั้งหนึ่งโดยมีกำหนดเวลาตั้งแต่วันที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๕ ถึงวันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๕๕ แต่โดยที่การแจ้งความตกลงขยายระยะเวลาในครั้งนี้ไม่อาจกระทำได้ก่อนวันที่ ๓๑ ตุลาคม ๒๕๕๕ เนื่องจากต้องเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อให้ความเห็นชอบตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการเสนอเรื่องและการประชุมคณะรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๔๘ ก่อน อีกทั้งบันทึกความเข้าใจฯ มิได้มีข้อบทกำหนดระยะเวลาในการแจ้งขยายบันทึกความเข้าใจฯ ไว้ จึงเห็นว่า แม้ระยะเวลาจะล่วงเลยวันที่ ๓๑ ตุลาคม ๒๕๕๕ ประเทศไทยก็สามารถแจ้งเจตนาในการขยายระยะเวลาบันทึกความเข้าใจฯ ได้ โดยควรระบุในหนังสือแจ้งให้ชัดเจนว่า ประเทศไทยตกลงที่จะขยายระยะเวลาออกไปตั้งแต่วันที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๕ ถึงวันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๕๕

(๒) กรณีการขอเข้าร่วมโครงการนำร่องระบบการรับรองถิ่นกำเนิดสินค้าด้วยตนเองของอาเซียน (โครงการนำร่องที่สอง)

บันทึกความเข้าใจระหว่างรัฐบาลของภาคีสมาชิกอาเซียนที่เข้าร่วมโครงการนำร่องระบบการรับรองถิ่นกำเนิดสินค้าด้วยตนเอง (โครงการนำร่องที่สอง) (Memorandum of Understanding among the Government of the Participating Member States of the Association of Southeast Asian Nations (ASEAN) on the Second Pilot Project for the Implementation of a Regional Self-Certification System) ซึ่งจัดทำขึ้นระหว่างสาธารณรัฐอินโดนีเซีย สปป. ลาว และสาธารณรัฐฟิลิปปินส์ มีสาระสำคัญเป็นการกำหนดระบบการรับรองถิ่นกำเนิดสินค้าด้วยตนเองของผู้ส่งออก (Self-Certification) โดยผู้ส่งออกสินค้าต้องขึ้นทะเบียนเป็นผู้ส่งออกที่ได้รับสิทธิรับรองถิ่นกำเนิดสินค้าด้วยตนเองต่อหน่วยงานผู้มีอำนาจเพื่อได้รับสิทธิพิเศษทางภาษีศุลกากรหรือสิทธิพิเศษอื่นตามความตกลงทางการค้า ดังนั้น การที่ประเทศไทยจะเข้าเป็นภาคีบันทึกความเข้าใจนี้ย่อมทำให้ประเทศไทยต้องมีสิทธิและหน้าที่ในการอำนวยความสะดวกดังกล่าวข้างต้นซึ่งก่อให้เกิดผลผูกพันทางกฎหมายระหว่างประเทศภาคีภายใต้กฎหมายระหว่างประเทศ และการทำสัตยาบันสารเพื่อเข้าเป็นภาคีบันทึกความเข้าใจฯ จึงเข้าลักษณะเป็นหนังสือสัญญาตามมาตรา ๑๙๐ ของรัฐธรรมนูญฯ นอกจากนั้น โดยที่ระบบการรับรองถิ่นกำเนิดสินค้าด้วยตนเองโดยผู้ส่งออก รับอนุญาตเป็นไปเพื่ออำนวยความสะดวกทางการค้าระหว่างกันทำให้เกิดการเคลื่อนย้ายสินค้าที่มีถิ่นกำเนิดภายในประเทศสมาชิกอาเซียนได้อย่างเสรี เข้าลักษณะเป็นหนังสือสัญญาที่มีผลผูกพันด้านการค้าอย่างมีนัยสำคัญ จึงต้องเสนอขอความเห็นชอบของรัฐสภาตามมาตรา ๑๙๐ วรรคสอง ของรัฐธรรมนูญฯ ส่วนการดำเนินการให้สิทธิพิเศษทางภาษีแก่สินค้าที่มีถิ่นกำเนิดจากประเทศภาคี

สามารถดำเนินการได้ตามพระราชกำหนดพิกัดอัตราศุลกากร พ.ศ. ๒๕๓๐ โดยไม่ต้องออกพระราชบัญญัติเพื่อให้การเป็นไปตามหนังสือสัญญา

อนึ่ง โดยที่ประเทศไทยได้เข้าเป็นภาคีบันทึกความเข้าใจฯ ในภายหลังที่มีการจัดทำบันทึกความเข้าใจฯ แล้ว กรณีจึงมีอาจเสนอกรอบการเจรจาเพื่อขอความเห็นชอบของรัฐสภาตามมาตรา ๑๙๐ วรรคสาม ของรัฐธรรมนูญฯ ได้ แต่คณะรัฐมนตรียังต้องดำเนินการให้ข้อมูลและจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนเพื่อประกอบการพิจารณาก่อนแสดงเจตนาให้มีผลผูกพันตามหนังสือสัญญา รวมทั้งต้องให้ประชาชนสามารถเข้าถึงรายละเอียดของหนังสือสัญญา และเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบจากการปฏิบัติตามหนังสือสัญญา (หากมี) ด้วย ทั้งนี้ เป็นไปตามมาตรา ๑๙๐ วรรคสาม และวรรคสี่ ของรัฐธรรมนูญฯ

จึงเรียนมาเพื่อโปรดดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายอัคร จารุจินดา)

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักกฎหมายต่างประเทศ

โทร. ๐ ๒๒๘๐ ๘๔๒๐-๓ ต่อ ๓๔๐๓ (นายธิตีฯ)

โทรสาร ๐ ๒๒๘๐ ๘๔๒๕

www.krisdika.go.th

www.lawreform.go.th